

Dokument s plenarne sjednice

B9-0243/2020

9.9.2020

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen nakon pitanja za usmeni odgovor B9-0014/2020

podnesenog u skladu s člankom 136. stavkom 5. Poslovnika

o Europskoj godini zelenijih gradova 2022.
(2019/2805(RSP))

**Sirpa Pietikäinen, Christel Schaldemose, Karin Karlsbro, Bas Eickhout,
Jadwiga Wiśniewska, Idoia Villanueva Ruiz**
u ime Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

**Rezolucija Europskog parlamenta o Europskoj godini zelenijih gradova 2022.
(2019/2805(RSP))**

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Direktivu 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica¹,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore²,
- uzimajući u obzir Direktivu 2007/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o procjeni i upravljanju rizicima od poplava³,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. prosinca 2013. o zelenoj infrastrukturi – unapređenje europskog prirodnog kapitala⁴,
- uzimajući u obzir 7. akcijski program za okoliš,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljenu „Naše životno osiguranje, naš prirodni kapital: Strategija EU-a o biološkoj raznolikosti do 2020.” (COM(2011)0244),
- uzimajući u obzir strategiju EU-a za zelenu infrastrukturu⁵,
- uzimajući u obzir izvješće Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 24. svibnja 2019. o preispitivanju napretka u provedbi strategije EU-a za zelenu infrastrukturu (COM(2019)0236),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije upućenu Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 6. svibnja 2013. naslovljenu „Zelena infrastruktura (ZI) – Jačanje prirodnog kapitala Europe” (COM(2013)0249),
- uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 8. listopada 2013. o komunikaciji Komisije naslovljenoj „Zelena infrastruktura (ZI) – Jačanje prirodnog kapitala Europe”⁶,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od

¹ SL L 20, 26.1.2010., str. 7.

² SL L 206, 22.7.1992., str. 7.

³ SL L 288, 6.11.2007., str. 27.

⁴ SL C 468, 15.12.2016., str. 190.

⁵ Kao što je navedeno u Komisijinoj strategiji EU-a za zelenu infrastrukturu:

http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/strategy/index_en.htm

⁶ SL C 356, 5.12.2013., str. 43.

16. listopada 2013. o komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija naslovljenoj „Zelena infrastruktura (ZI) – Jačanje prirodnog kapitala Europe”⁷

- uzimajući u obzir pitanje upućeno Komisiji od 19. rujna 2013. o razvoju politike EU-a o zelenoj infrastrukturi (O-000094/2013 – B7-0525/2013),
 - uzimajući u obzir Aarhušku konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša,
 - uzimajući u obzir Nagradu za zelenu prijestolnicu Europe⁸,
 - uzimajući u obzir Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju⁹,
 - uzimajući u obzir pitanje upućeno Komisiji o važnosti urbane i zelene infrastrukture – Europska godina zelenih gradova 2022. (O-000039/2020 – B9-0014/2020),
 - uzimajući u obzir članak 136. stavak 5. i članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da zelena infrastruktura podrazumijeva strateški planiranu mrežu prirodnih i poluprirodnih područja, uključujući okolišna obilježja, koji su osmišljeni i kojima se upravlja u cilju ostvarenja niza usluga ekosustava, pri čemu se u ruralna i urbana područja ugrađuju zelene površine (odnosno plave, ako je riječ o vodnim ekosustavima) i druga fizička obilježja u kopnenim (uključujući obalne) i morskim područjima;
- B. budući da 72 % europskog stanovništva živi u većim i manjim gradovima te predgrađima, a udio gradskog stanovništva i dalje raste i 2020. bi mogao doseći 80 %¹⁰; budući da navedeni podaci upućuju na to da su zeleni gradovi važniji nego ikada prije kada je riječ o rješavanju glavnih izazova s kojima je naš planet suočen te da imaju sve veći potencijal kao ključna čvorišta za provedbu globalnih planova i za uključivanje građana u političke odluke;
- C. budući da su gradovi suočeni s nizom izazova, kao što su utjecaj klimatskih promjena na zdravlje stanovnika i ekološki problemi, i da zelena infrastruktura ima golem potencijal za pružanje prirodnih ekoloških, ekonomskih i socijalnih rješenja za velik dio tih problema te da su takva rješenja općenito ekonomična i održiva te stvaraju nova radna mjesta;
- D. budući da je važno povećati razinu osviještenosti o zelenoj infrastrukturi i njezinim brojnim pozitivnim učincima na ekosustave i usluge koje pružaju stanovništvu kako bi se bolje promicala prirodna rješenja u prostornom planiranju i planiranju upotrebe zemljišta te stvaranje i obnova zelenih prostora, kako bi se ubrzao prelazak sa standarda sive na standard zelene infrastrukture u urbanom planiranju i teritorijalnom razvoju te

⁷ SL C 67, 6.3.2014., str. 153.

⁸ https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/index_en.htm

⁹ <https://www.sporazumgradonacelnika.eu/hr/>

¹⁰ Europska agencija za okoliš, *Analysing and managing urban growth* (Analiza i upravljanje urbanim rastom), Europska agencija za okoliš, Kopenhagen, 2019. <https://www.eea.europa.eu/articles/analysing-and-managing-urban-growth>

kako bi se gradovima omogućila lakša prilagodba na negativne učinke klimatskih promjena;

- E. budući da zelena infrastruktura osigurava usluge ekosustava koje su ključne za našu dobrobit, proizvodnju hrane u urbanim sredinama, protok i zadržavanje vode, povećanje infiltracije i smanjenje onečišćenja prirodnim procesima, reguliranje temperature okoline, podupiranje biološke raznolikosti (uključujući oprašivače), poboljšavanje ciklusa hranjivih tvari, uljepšavanje stambenih područja, olakšavanje bavljenja tjelovježbom te poboljšanje dobrobiti stanovnika;
- F. budući da zelena infrastruktura doprinosi razvoju mreža Natura 2000 u urbanim područjima, boljoj povezanosti zelenih i plavih ekoloških koridora, boljem očuvanju vrsta i prirodnih staništa koji su ključni za ekosustav te da pomaže u pružanju usluga ekosustava u gradskim područjima; budući da je godišnja korist od usluga ekosustava koje pruža mreža Natura 2000 procijenjena na 300 milijardi EUR u cijelom EU-u, dok korist od zelene infrastrukture znatno nadilazi tu vrijednost;
- G. budući da ozelenjivanje gradova znači mnogo više od puke provedbe inicijativa za širenje zelenih površina u gradovima s obzirom na važnost čistog zraka, vode i tla te gradskog pejzaža koji promiče biološku raznolikost kako bi se osigurala održivost zelenih površina;
- H. budući da je zelena infrastruktura ključan dio strategije biološke raznolikosti do 2020.;
- I. budući da zelena infrastruktura doprinosi ublažavanju klimatskih promjena jer jača otpornost ekosustava na klimatske promjene te smanjenju količine CO₂ u atmosferi izravnom sekvencijom ugljika, osobito u tresetištima, oceanima i šumama; budući da također doprinosi smanjenju crpljenja i obrade vode i otpadnih voda i s tim povezanih energetske potrebe te ograničavanju potrošnje i emisije energije u zgradama zahvaljujući tzv. pametnim zgradama u kojima su integrirani zeleni elementi poput krovova i zidova te novi materijali kojima se povećava resursna učinkovitost; budući da zelena infrastruktura također doprinosi smanjenju potražnje za energijom te onečišćenja povezanog s prometom na način da olakšava usvajanje alternativnih, čistih načina prijevoza, kao što su vožnja biciklom, pješčenje i čist javni prijevoz, uključujući vodni prijevoz;
- J. budući da zelena infrastruktura doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama zaštitom prirodnog kapitala, očuvanjem prirodnih staništa i vrsta, poboljšanjem ekološkog stanja, upravljanjem vodnim tijelima i sigurnošću hrane; budući da je njezin razvoj jedna od najučinkovitijih mjera prilagodbe na klimatske promjene koje se mogu primijeniti u gradovima jer ublažavaju negativne posljedice klimatskih promjena i sve češćih ekstremnih vremenskih pojava, kao što su toplinski valovi, šumski požari, ekstremne kiše, poplave i suše, te reguliraju ekstremne temperature i poboljšavaju kvalitetu života europskih građana u urbanim područjima;
- K. budući da je prema Crvenom popisu ugroženih vrsta koji je sastavila Međunarodna unija za očuvanje prirode više od 22 % europskih vrsta pod prijetnjom izumiranja; budući da se ozelenjivanjem gradova doprinosi promicanju biološke raznolikosti i da ono može imati važnu ulogu u ublažavanju krize biološke raznolikosti; budući da promicanje biološke raznolikosti u gradovima može donijeti dodatne prednosti jer se

povećava otpornost ekosustava i potencijal za sekvestraciju ugljika;

- L. budući da se kvalitetnim urbanističkim planiranjem, zasađenim površinama i propusnim pločnicima bolje zadržava voda, kontrolira otjecanje, sprečava erozija tla i smanjuje otjecanje oborinskih voda u odnosu na asfalt i beton; budući da se visokokvalitetnom zelenom infrastrukturom smanjuje rizik od poplava;
- M. budući da je dobro osmišljena zelena infrastruktura jedan od najboljih načina za povećanje broja zelenih i plavih ekoloških koridora, čime se štiti biološka raznolikost;
- N. budući da biljke filtriranjem malih čestica i proizvodnjom kisika pročišćuju zrak; budući da je kvaliteta zraka u našim gradovima postala jedan od najvećih zdravstvenih izazova s kojima je EU danas suočen; budući da bi se čistim zrakom poboljšala kvaliteta života milijuna ljudi, uključujući one koji boluju od astme i drugih bolesti dišnih putova; budući da u EU-u svake godine 430 000 osoba prerano umre zbog udisanja onečišćenog zraka; budući da poboljšanje kvalitete zraka mora biti prioritet za EU, države članice, regije i općine, kako bi se ljude i ekosustave zaštitilo od posljedica onečišćenja zraka; budući da bi se poboljšanjem kvalitete zraka mogla znatno smanjiti stopa preranih smrti;
- O. budući da drveće i vegetacija mogu smanjiti onečišćenje bukom u urbanim područjima; budući da je buka, nakon kvalitete zraka, drugi po redu okolišni uzrok zdravstvenih problema; budući da prema zaključcima istraživačkog projekta HOSANNA, provedenog uz potporu EU-a, prirodni zvučni štiti načinjen od biljaka bolje štiti stanovnike od prometne buke od zvučnih barijera s ravnom plohom koje se obično koriste; budući da onečišćenje bukom negativno utječe na biološku raznolikost i prirodu te da bi nastojanja za ozelenjivanje gradova trebala uključivati inicijative za smanjenje onečišćenja bukom;
- P. budući da bi se zelena infrastruktura trebala promicati i u obalnim gradovima, koji se obično nalaze uz močvarna područja, kako bi se očuvala morska i obalna biološka raznolikost i ekosustavi te kako bi se poboljšao održivi razvoj obalnog gospodarstva, turizma i krajobraza te da bi se takvim pozitivnim učincima s druge strane poboljšala otpornost na utjecaje klimatskih promjena u tim osjetljivim područjima, posebno pogođenima podizanjem razine mora;
- Q. budući da bi se zelena infrastruktura trebala promicati u lučkim područjima s obzirom na to da ona predstavljaju važan dio obalnih gradova i da obično obuhvaćaju goleme površine, koje su i dio mreže Natura 2000; budući da će se na taj način kvalitetnije riješiti pitanja okoliša kao što su onečišćenje i gubitak biološke raznolikosti te pomoći u promicanju razvoja novih infrastrukturnih projekata kao što je elektrifikacija luka;
- R. budući da zelena infrastruktura omogućuje boravak u prirodi osobama koje inače s njom možda nemaju puno kontakta, kao što su djeca, starije osobe i osobe s invaliditetom te da doprinosi njihovu obrazovanju i osviještenosti o prirodi i ekološkim izazovima;
- S. budući da ozelenjivanje gradova može donijeti znatne koristi za zdravlje, kao što su poboljšanje kvalitete zraka, poticanje stanovnika da se više kreću i vježbaju, doprinos sprečavanju i liječenju depresije, jačanje imunskog sustava i, na koncu, povećanje

sreće i dobrobiti¹¹;

- T. budući da su gradske četvrti i općenito gradovi privlačniji i ugodniji ako u njima, među ostalim, ima više gradskih parkova i vrtova, zelenijih ulica, zelenih krovova zgrada, autobusnih stajališta pokrivenih vegetacijom i zelenijih igrališta; budući da se njima također povećavaju socijalni kontakti između građana, potiču pozitivne promjene ponašanja i stvara jači osjećaj zajedništva; budući da javne zelene površine mogu donijeti nemjerljive koristi za stanovnike gradova;
- U. budući da se pokazalo da se u zelenijim četvrtima povećava ekonomska vrijednost nekretnina jer su zbog toga takva područja poželjnija potencijalnim kupcima;
- V. budući da ozelenjivanje gradova može doprinijeti održivijoj proizvodnji hrane u malim količinama i smanjenju učinka konzumacije hrane jačanjem kratkih lanaca opskrbe, čime se omogućuje stvaranje novih mikropoduzeća, a stanovnici potiču na angažman u tom području i bolje razumijevanje prehrambenog lanca, osobito ekološke i ekološki održive proizvodnje hrane;
- W. budući da 80 % otpada pronađenog u moru dolazi iz gradova, uključujući otpad iz gornjih tokova rijeka; budući da je važno poboljšati sustave gospodarenja otpadom u gradovima, posebno u pogledu upravljanja raspršenim onečišćenjem, otpadom u okolišu i krupnim otpadom, primjerice boljim filtriranjem u postrojenjima za pročišćavanje otpadnih voda u cilju ozelenjivanja gradova i borbe protiv onečišćenja oceana;
- X. budući da građani moraju biti uključeni u urbanističko planiranje i projektiranje zelene infrastrukture i da moraju imati pravo glasa u vezi s tim pitanjima, uzimajući u obzir lokalna okolišna, društvena, gospodarska i tehnološka obilježja;
- Y. budući da je za razvoj zelene infrastrukture nužno održivo upravljanje tom infrastrukturom, posebno u pogledu vodnih resursa; budući da je važno povezati zelenu i plavu infrastrukturu na način koji je odgovoran prema okolišu, među ostalim, ponovnim korištenjem vode i kišnice te djelotvornim gospodarenjem vodama;
- Z. budući da se usluge ekosustava koje pruža drveće povećavaju s njegovom starošću; budući da je zdravo i integrirano upravljanje urbanim područjima i njihovo planiranje nužno kako bi se maksimalno iskoristio njihov razvojni potencijal i građanima omogućilo da u potpunosti iskoriste potencijal i usluge zelene infrastrukture;
- 1. svjestan je doprinosa koji zeleniji gradovi mogu imati na ostvarenje ciljeva Pariškog sporazuma i na jačanje otpornosti EU-a na klimatske promjene i kapaciteta za prilagodbu na njih; naglašava potencijalno važnu ulogu zelenih gradova u ostvarenju ciljeva održivog razvoja UN-a te ispunjavanju obveza iz Novog programa za gradove, osobito u pogledu boljeg iskorištavanja vodnih resursa i poboljšanja biološke raznolikosti u urbanom okruženju;

¹¹ Europska komisija, *Zelene površine u gradovima pridonose sreći* (engl. *Urban Green Spaces Increase Happiness*), Europska komisija, Bruxelles, <http://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/space-increase-happiness/>

2. poziva Komisiju da osmisli novu strategiju EU-a za zelenije gradove i zelenu infrastrukturu kako bi se gradovima pomoglo u provedbi uloge koju imaju u ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi na njih te kako bi se stvorila veća dobrobit za ljude koji žive u gradovima;
3. poziva Komisiju da u okviru europskog zelenog plana predloži mjere kako bi se posebno uzela u obzir uloga gradova i da promiče ulaganje u zelenu infrastrukturu;
4. naglašava važnost efektivnog uključivanja klimatskih i okolišnih perspektiva u lokalnu, regionalnu, nacionalnu i globalnu izradu urbanih politika;
5. naglašava potrebu za donošenjem strategije prilagodbe za gradove izložene posljedicama klimatskih promjena koja će se temeljiti na novom inovativnom pristupu ekosustavima u pogledu sprečavanja rizika i upravljanja njime, posebno utvrđivanjem područja na koja će voda otjecati, na područja koja će apsorbirati poplave, područja s prirodnom zaštitom i, u slučajevima u kojima je to ključno, područja koja zahtijevaju umjetnu zaštitu;
6. poziva države članice i lokalne i regionalne vlasti da u suradnji s relevantnim dionicima, uključujući civilno društvo, osmisle akcijske planove i da se aktivno uključe u aktivnosti koje su osmišljene radi ozelenjivanja i održavanja zelenila u urbanim područjima;
7. ustraje u tome da je potencijal gradova za pružanje pomoći u zaštiti biološke raznolikosti i usluga ekosustava podcijenjen; podsjeća na to da povećanje biološke raznolikosti, usluga ekosustava i urbane zelene infrastrukture u gradovima i prigradskim područjima poboljšava zdravlje ljudi; podsjeća na to da razvoj i provedba prirodnih rješenja za očuvanje biološke raznolikosti te uključivanje i daljnja integracija biološke raznolikosti i funkcija ekosustava u urbanistički dizajn, politike i planiranje mogu imati znatno utjecati na ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu na njih u gradovima te poziva Komisiju i države članice da promiču te prakse;
8. poziva Komisiju da u predstojećoj strategiji za biološku raznolikost do 2030. stavi jači naglasak na važnost zelene infrastrukture;
9. predlaže da se 2022. godina proglasi Europskom godinom zelenijih gradova;
10. predlaže da ciljevi Europske godine zelenijih gradova 2022. budu:
 - a. podizanje svijesti o prednostima zelenih površina u izgrađenom okruženju; uvođenje inicijativa za povećanje zelenih površina, među ostalim, u blizini stambenih područja;
 - b. povećanje količine i kvalitete u području istraživanja i razvoja novih inovacija u različitim stručnim područjima čime bi se stvorila zelenija dodana vrijednost i poboljšala kvaliteta života u gradovima; pružanje ciljane potpore održivoj digitalizaciji u EU-u, a time i novoosnovanim poduzećima i digitalnim inovacijama; povećanje broja projekata zelene infrastrukture;
 - c. poticanje lokalnih vlasti i građana na djelovanje u cilju poboljšanja svoje četvrti i

- okoliša kako bi zajedničkim snagama povećali njihovu otpornost i reformirali budućnost svojih gradova; povećanje angažmana građana u drugim aktivnostima i donošenju odluka o okolišu i cjelokupnom životu u gradu;
- d. stvaranje kulture u kojoj se cijene zelene površine i plavo-zelena infrastruktura; poticanje urbanog razvoja kojim se poštuje potreba za zelenim površinama kao važnim aspektom kvalitete života u gradovima;
 - e. promicanje upotrebe klimatski prihvatljivih materijala i usluga putem javne nabave;
 - f. povećanje broja projekata zelene infrastrukture; nastavak rada na strategiji EU-a za zelenu infrastrukturu i povećanje njezinih sredstava;
 - g. povezivanje postojećih inicijativa i razmjenjivanje najboljih praksi među državama članicama, kako je predviđeno u brojnim inicijativama i strategijama, među ostalim o urbanističkom planiranju, održivom urbanizmu i infrastrukturi, prirodnim rješenjima, zelenoj arhitekturi, čistoj energiji, mobilnosti pješaka i biciklista, djelotvornom gospodarenju vodnim resursima te održivom i cirkularnom gospodarenju otpadom na temelju hijerarhije otpada, čime se nastoji ostvariti cilj nulte stope otpada ili otpad smanjiti na minimum maksimalnim recikliranjem;
 - h. izrada plana za ozelenjivanje i održavanje zelenila u gradovima EU-a do 2030., s istaknutim načelom ekološkog urbanizma kao sredstva za poticanje skladnih veza između ruralnih i urbanih sredina, s ciljem da se prizna njihova međuovisnost i potreba za dvosmjernim odnosom;
 - i. provođenje obrazovnih aktivnosti namijenjenih različitim sudionicima sa sadržajem koji je prilagođen ciljnoj skupini, posebno djeci;
 - j. poticanje inicijativa za smanjenje gradskog prometa te promicanje javnog prijevoza i ulaganje u nj;
 - k. osiguravanje najšireg mogućeg sudjelovanja nevladinih organizacija koje se bave zaštitom okoliša u zaštiti okoliša i obrazovanju;
 - l. znatno povećanje stope ozelenjivanja gradskih krovova i fasada kako bi se poboljšala klima u gradovima, kvaliteta zraka i izolacija;
 - m. podržavanje urbanog vrtlarstva te zaštita i razvoj područja namijenjenih malim vrtovima kao i gradskih školskih vrtova u cijelom EU-u jer su oni važan stup obrazovanja učenika u području zaštite okoliša;
11. traži od Komisije da poduzme hitne mjere kako bi se poboljšala kvaliteta zraka u gradovima, posebno smanjenjem emisija koristeći nova rješenja u području urbane mobilnosti kojima se prednost daje učinkovitijim i okolišno održivim opcijama javnog prijevoza;
12. naglašava važnost promicanja i omogućavanja sudjelovanja građana u ozelenjivanju

urbanih područja i održavanju zelenih područja na način da ih se po potrebi uključi u etape održivog prostornog planiranja i provedbe kako bi se postigla održiva rješenja za urbano planiranje, kako bi se građani poistovjetili s tim aktivnostima i kako bi se postigli društveno uključivi i otporni niskoemisijski gradovi koji su privlačni svojim građanima; smatra da je važno učiniti sve kako bi građani bili svjesni na koji način mogu doprinijeti ozelenjivanju svojih gradova, održavanju zelenih područja i njihovoj transformaciji u zdravija okruženja; potiče općine i regije da maksimalno podupiru zelene inicijative građana te da razviju projekte pokroviteljstva za površine na otvorenom; potiče općine i regije da donesu i provedu ambiciozne inicijative za zelene gradove;

13. poziva Komisiju da nastavi podržavati ambiciozne mjere energetske i resursne učinkovitosti; snažno potiče Komisiju da pomogne da se osiguraju odgovarajuća sredstva za mjere koje doprinose održivom urbanom razvoju i zelenoj infrastrukturi, kao što su partnerstva u inovaciji i zajednički programi javne nabave među gradovima u EU-u; snažno potiče Komisiju da pomogne povećati kolektivnu moć gradova kako bi se brzo razvila učinkovita rješenja; snažno potiče Komisiju da podupre sudjelovanje privatnog sektora preko javno-privatnih partnerstava, ambicioznijeg djelovanja Europske investicijske banke i poticaja za mala i srednja poduzeća, što može imati ključnu ulogu u razvoju inovativnih održivih rješenja;
14. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji i nacionalnim parlamentima.